

สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ

ในบทนี้ผู้วิจัยจะได้รายงานสรุปผลการวิจัย ประกอบด้วยวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ตามลำดับต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะของตัวแปรที่สัมพันธ์กับการศึกษาต่อของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดชายแดนภาคใต้
2. เพื่อศึกษาสาเหตุของตัวแปรที่สัมพันธ์กับการศึกษาต่อของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดชายแดนภาคใต้
3. เพื่อเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาในการศึกษาต่อของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดชายแดนภาคใต้

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่ทำการศึกษาวิจัย คือ นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2526 ที่ไม่เรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้ปกครองของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ไม่เรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอในจังหวัดชายแดนภาคใต้

การเลือกกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบหลายชั้น โดยการคำนวณกลุ่มตัวอย่างประชากรแยกเป็นรายจังหวัด ตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละจังหวัด และใช้วิธีสุ่มอย่างง่ายกับประชากรกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา กับกลุ่มผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอ สำหรับประชากรกลุ่มนักเรียนและกลุ่ม

ผู้ปกครองนักเรียน ใช้สุ่มโดยวิธีกำหนดวัตถุประสงค์ จำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากร
ทั้งสิ้น 536 คน

2. เครื่องมือในการวิจัย มี 3 ชุด คือ

ชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นสำหรับสอบถามผู้บริหาร
สถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากร มี 3 ตอน
คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบ
สอบถาม เป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบ ที่ผู้วิจัยกำหนดคำตอบให้เลือก

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะ และสาเหตุของ
ตัวแปรที่สัมพันธ์กับการศึกษาต่อของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ลักษณะแบบ
สอบถามเป็นแบบตรวจสอบ ที่ผู้วิจัยกำหนดคำตอบให้เลือก

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางแก้ไขปัญหาการ
ศึกษาต่อของนักเรียน ที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ลักษณะ
แบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบ ที่ผู้วิจัยกำหนดคำตอบให้เลือก และเป็นคำถามแบบ
ปลายเปิด

ชุดที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อ
สัมภาษณ์นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรมี 2 แบบ คือ
แบบที่ 1 สำหรับสัมภาษณ์นักเรียน และแบบที่ 2 สำหรับสัมภาษณ์ผู้ปกครองนักเรียน
แต่ละแบบแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้รับการ
สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะและสาเหตุของตัว
แปรที่สัมพันธ์กับการศึกษาต่อของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ชุดที่ 3 เป็นแบบสำรวจ ซึ่งใช้สำรวจข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน
และผู้ปกครองนักเรียน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากร

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และใช้ นักวิจัยผู้ช่วย ใช้เวลาดำเนินการระหว่างวันที่ 25 กุมภาพันธ์-31 มีนาคม 2528 รวบรวม แบบสอบถาม กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษาได้ 122 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 81.53 กลุ่ม ผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอได้ 23 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 88.46 สัมภาษณ์ นักเรียนได้ 148 คน คิดเป็นร้อยละ 82.22 และสัมภาษณ์ผู้ปกครองนักเรียนได้ 148 คน คิดเป็นร้อยละ 82.22

4. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล ทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรม SPSS แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามและผู้บริหาร สัมภาษณ์ ใช้วิธีหาค่าความถี่และค่าร้อยละ

ขั้นที่ 2 วิเคราะห์ลักษณะและสาเหตุของตัวแปรที่สัมพันธ์กับการ ศึกษาต่อของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยแบ่งตัวแปรออกเป็น 3 กลุ่ม คือ ตัวแปรเกี่ยวกับนักเรียน ตัวแปรเกี่ยวกับผู้ปกครองนักเรียน และตัวแปรเกี่ยวกับ สภาพแวดล้อม การวิเคราะห์หาค่าร้อยละของตัวแปรแต่ละตัวในแต่ละกลุ่ม

ขั้นที่ 3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่เลือกมาศึกษาเป็น ตัวแปรเกี่ยวกับนักเรียน คือ ศาสนา และความต้องการจะได้รับการศึกษาชั้นสูงสุด ตัวแปรเกี่ยวกับผู้ปกครอง คือ อาชีพ ศาสนา ระดับการศึกษา และความคาดหวังต่อ การศึกษาชั้นสูงสุดของบุตร

ขั้นที่ 4 วิเคราะห์แนวทางแก้ไขปัญหาการศึกษาต่อของนักเรียนที่ จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้ค่าร้อยละ และวิเคราะห์เนื้อหา

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามและผู้บริหารสัมภาษณ์

จากการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้บริหารสถาน ศึกษาที่ตอบแบบสอบถามมากที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ส่วนมากเป็นครูผู้สอนมาก่อน ก่อนที่จะมาดำรงตำแหน่งปัจจุบัน และส่วนใหญ่จะดำรง

ตำแหน่งปัจจุบันสูงกว่า 15 ปี รองลงมาคือ 1-5 ปี และระยะเวลาที่ปฏิบัติงานใน จังหวัดชายแดนภาคใต้ส่วนมากนานเกินกว่า 15 ปี

ผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอที่ตอบแบบสอบถามมากที่สุด คือ หัวหน้าการ ประถมศึกษาอำเภอ ผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอส่วนมากจะเคยดำรงตำแหน่ง ผู้ช่วยหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ หรือผู้ช่วยศึกษาธิการอำเภอมาก่อน และระยะเวลา ที่ดำรงตำแหน่งมากที่สุดคือ 1-5 ปี รองลงมาคือ ระยะเวลา 6-10 ปี ระยะเวลาที่ ปฏิบัติงานในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่วนมากจะเกินกว่า 15 ปี

จากการวิเคราะห์สถานการณ์ภาพ นักเรียนที่รับการสัมภาษณ์พบว่า เป็นชายมาก กว่าหญิง และจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ ผลการเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ส่วนมากมีระดับผลการ เรียน ระดับ 2 คือ ระดับค่อนข้างดี เกือบทุกกลุ่มวิชา นักเรียนส่วนมากนับถือศาสนาพุทธ ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาพูด สภาพครอบครัวส่วนมากบิดามารดาจะอยู่ร่วมกัน และมี จำนวนพี่น้องระหว่าง 4-6 คน มากที่สุดและส่วนมากจะจบการศึกษาชั้นประถมศึกษา เมื่ออายุ 13 ปี เมื่อจบการศึกษาระดับประถมศึกษาแล้วส่วนใหญ่ไม่มีงานทำ

ส่วนการวิเคราะห์สถานการณ์ของผู้ปกครองนักเรียน ที่รับการสัมภาษณ์ พบว่า เป็นบิดาของนักเรียนมากที่สุด และส่วนมากอาศัยอยู่ในหมู่บ้านปัจจุบันเกิน กว่า 15 ปี ผู้ปกครองนักเรียนส่วนมากนับถือศาสนาพุทธ ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาพูด สภาพครอบครัวอยู่ร่วมกัน และมีบุตรระหว่าง 4-6 คน มากที่สุด การประกอบอาชีพ ทำนามากที่สุด อาชีพรองลงมาคือ ทำสวน มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 3,000 บาท และส่วนมากจะไม่เคยย้ายที่อยู่ หรือเปลี่ยนอาชีพ สำหรับระดับการศึกษา ส่วนมากจะ จบการศึกษาระดับประถมศึกษา สถานที่ตั้งบ้านเรือนส่วนมากอยู่ในเขตชนบท คือนอก เขตเทศบาล สุขาภิบาล

ลักษณะและสาเหตุของตัวแปรที่สัมพันธ์กับการศึกษาต่อของนักเรียน

จากการวิเคราะห์ลักษณะและสาเหตุของตัวแปรจากแบบสอบถามและแบบ สัมภาษณ์จากกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้ง 4 กลุ่ม ปรากฏผลการวิเคราะห์ดังนี้

1. ลักษณะของตัวแปรเกี่ยวกับนักเรียน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอ เห็นว่าจำนวนพี่น้อง เป็นตัวแปรที่สัมพันธ์กับการศึกษาของนักเรียนมากที่สุด ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์รองลงมาคือ การต้องช่วยเหลือผู้ปกครองทำงานบ้าน

สำหรับนักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน เห็นว่าตัวแปรที่สัมพันธ์กับการศึกษาต่อมากที่สุด คือ การต้องช่วยเหลือผู้ปกครองทำงานบ้าน ส่วนตัวแปรที่สัมพันธ์มากรองลงมาคือ จำนวนพี่น้อง

โดยสรุปกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสี่กลุ่ม เห็นว่า ตัวแปรจำนวนพี่น้องกับการต้องช่วยเหลือผู้ปกครองทำงานบ้าน มีความสัมพันธ์กับการศึกษาของนักเรียนมาก ในกลุ่มตัวแปรเกี่ยวกับนักเรียน

ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอ เห็นว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการศึกษาต่อน้อยที่สุด คือ ผลการเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และการพูดภาษามลายู เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์น้อยรองลงมา

นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน เห็นว่าตัวแปรที่สัมพันธ์กับการศึกษาต่อน้อยที่สุด คือ การพูดภาษามลายู ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์น้อยรองลงมา นักเรียนเห็นว่า คือ การมีอายุมาก และผู้ปกครองนักเรียน เห็นว่า คือ ผลการเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

สรุปได้ว่าตัวแปรที่มีความสัมพันธ์น้อยที่สุดตามความเห็นของกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสี่กลุ่มคือ การพูดภาษามลายู ผลการเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และการมีอายุมาก

2. ลักษณะตัวแปรเกี่ยวกับผู้ปกครองนักเรียน พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอ เกินกว่าร้อยละ 50 เห็นว่าตัวแปรเกี่ยวกับผู้ปกครองนักเรียน เกือบทุกตัวแปรมีความสัมพันธ์กับการศึกษาของนักเรียนมาก เว้นแต่ตัวแปรทัศนคติที่มีต่อสภาพสังคมปัจจุบัน ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอ เห็นว่ามีความสัมพันธ์กับการศึกษาของนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 46.72 และ 43.48 ตามลำดับ

สำหรับตัวแปรที่ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษา ระดับอำเภอ เห็นว่า มีความสัมพันธ์มากที่สุด คือตัวแปรรายได้ ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์รองลงมา ผู้บริหารสถานศึกษา เห็นว่า คือตัวแปรอาชีพ ส่วนผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอ เห็นว่า คือตัวแปร การนับถือศาสนาอิสลาม สภาพครอบครัว และค่านิยมที่มีต่อการจัดการศึกษาของรัฐ ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์น้อยที่สุดคือทัศนคติที่มีต่อสภาพสังคมปัจจุบัน

นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน เห็นว่าตัวแปรที่สัมพันธ์กับการศึกษาต่อของนักเรียนมากที่สุดคือ ตัวแปร รายได้ ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์รองลงมา นักเรียนเห็นว่าเป็นตัวแปร การไม่เห็นความสำคัญของการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ส่วนผู้ปกครองนักเรียน เห็นว่า ตัวแปร อาชีพ เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์รองลงมา และตัวแปรที่นักเรียน กับผู้ปกครองนักเรียน เห็นว่ามีความสัมพันธ์กับการศึกษาต่อของนักเรียนน้อยที่สุด คือ การมีที่อยู่ไม่เป็นหลักแหล่ง

จากการศึกษาความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการศึกษาระดับชั้นสูงสุดของบุตร พบว่า กลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสี่กลุ่ม เห็นว่า ผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่มีความคาดหวังให้บุตรได้รับการศึกษาระดับชั้นสูงสุดระดับประถมศึกษา

สรุปได้ว่า ตัวแปรในกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสี่กลุ่ม เห็นว่ามีความสัมพันธ์กับการศึกษาต่อของนักเรียนมากที่สุด เกี่ยวกับตัวแปรผู้ปกครอง คือ รายได้ ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการศึกษาต่อน้อยที่สุด กลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสี่กลุ่ม มีความเห็นแตกต่างกัน กล่าวคือ ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอ เห็นว่า คือตัวแปรทัศนคติที่มีต่อสภาพสังคมปัจจุบัน แต่นักเรียนและผู้ปกครอง เห็นว่าคือตัวแปรการมีที่อยู่ไม่เป็นหลักแหล่ง

3. ลักษณะตัวแปรเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา เห็นว่า ตัวแปรนักเรียน นักศึกษาที่ว่างงานหลังจากจบการศึกษา เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์มากที่สุด และตัวแปร กลุ่มเพื่อน มีความสัมพันธ์รองลงมา ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์น้อยที่สุด คือ การแนะแนวการศึกษาต่อ

สำหรับผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอ เห็นว่า ตัวแปร ค่านิยมของชุมชนที่มีต่อการศึกษาต่อ เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์มากที่สุด และตัวแปรนักเรียนนักศึกษาที่ว่างงานหลังจากจบการศึกษา กับ การคมนาคมระหว่างบ้านกับโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความสัมพันธ์รองลงมา ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์น้อยที่สุด ผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอเห็นว่าคือตัวแปรกลุ่มเพื่อน

นักเรียนเห็นว่าตัวแปร เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่มีความสัมพันธ์กับการศึกษาต่อมากที่สุด ค่านิยมของชุมชนที่มีต่อการศึกษาต่อ และการแนะแนวการศึกษาต่อ เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์รองลงมา ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์น้อยที่สุด คือ การคมนาคมระหว่างบ้านกับโรงเรียนมัธยมศึกษา

ผู้ปกครองนักเรียน เห็นว่าตัวแปร เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่มีความสัมพันธ์กับการศึกษาต่อมากที่สุด คือ นักเรียนนักศึกษาที่ว่างงานหลังจากจบการศึกษา และค่านิยมของชุมชนที่มีต่อการศึกษาต่อ เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์รองลงมา ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์น้อยที่สุดคือกลุ่มเพื่อน

สรุปได้ว่า ตัวแปรเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม กลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสี่กลุ่ม มีความเห็นแตกต่างกัน ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ปกครองนักเรียน เห็นว่าตัวแปรที่มีความสัมพันธ์มากที่สุดคือ ตัวแปรนักเรียนนักศึกษาที่ว่างงานหลังจากจบการศึกษา ส่วนผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอ และนักเรียน เห็นว่า ตัวแปร ค่านิยมของชุมชนที่มีต่อการศึกษาต่อ มีความสัมพันธ์กับการศึกษาต่อของนักเรียนมากที่สุด ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์น้อยที่สุด ผู้บริหารสถานศึกษาเห็นว่าคือตัวแปร การแนะแนวการศึกษาต่อ นักเรียนเห็นว่า คือ ตัวแปร การคมนาคมระหว่างบ้านกับโรงเรียนมัธยมศึกษา สำหรับผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอและผู้ปกครองนักเรียน เห็นว่าคือตัวแปร กลุ่มเพื่อน

4. สาเหตุของตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน จากการศึกษาสาเหตุของตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการเรียนต่อของนักเรียนมากที่สุดคือ ตามความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอ นักเรียนและผู้ปกครองพบสาเหตุของตัวแปร ดังต่อไปนี้

1. จำนวนพี่น้อง พบว่า นักเรียนที่ไม่ได้เรียนต่อจะมีจำนวนพี่น้องมากกว่า 4 คน และสาเหตุที่นักเรียนที่มีพี่น้องหลายคนไม่ได้เรียนต่อเพราะผู้ปกครองไม่มีเงินส่งเสียให้บุตรได้เรียนต่อทุกคน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสี่กลุ่มมีความเห็นตรงกัน ส่วนสาเหตุรองลงมาคือ ผู้ปกครองให้บุตรช่วยเหลือในการประกอบอาชีพเพื่อให้ครอบครัวมีรายได้เพิ่มขึ้น

2. การต้องช่วยเหลือผู้ปกครองทำงานบ้าน พบว่า นักเรียนที่ไม่ได้เรียนต่อ จะต้องช่วยเหลือผู้ปกครองทำงานบ้าน ซึ่งงานบ้านส่วนใหญ่ที่นักเรียนช่วยเหลือ ผู้ปกครองคือ การเฝ้าบ้าน เลี้ยงน้อง และเลี้ยงสัตว์ สาเหตุที่นักเรียนต้องช่วยเหลือผู้ปกครองทำงานบ้าน เพราะผู้ปกครองยากจนต้องออกไปทำงานหาเงิน และสาเหตุรองลงมาคือ ผู้ปกครองมีบุตรหลายคนและบุตรยังเล็กไม่มีคนช่วยดูแล

5. สาเหตุของตัวแปรเกี่ยวกับผู้ปกครองนักเรียน จากการศึกษาตัวแปรเกี่ยวกับผู้ปกครอง พบว่า กลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสี่กลุ่มเห็นว่า รายได้ เป็นตัวแปรที่สัมพันธ์กับการศึกษาของนักเรียนมากที่สุด และผู้ปกครองที่มีรายได้เดือนละต่ำกว่า 3,000 บาท จะไม่ให้บุตรเรียนต่อมากที่สุด สาเหตุที่ผู้ปกครองที่มีระดับรายได้ดังกล่าวไม่ให้บุตรเรียนต่อ เพราะต้องการให้บุตรทำงานเพื่อเป็นการช่วยเพิ่มรายได้ให้แก่ครอบครัวหรือช่วยเหลือทำงานบ้าน และสาเหตุรองลงมาคือ รายได้ของผู้ปกครองจะสัมพันธ์กับความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการศึกษาระดับสูงสุดของบุตร คือผู้ปกครองที่มีรายได้น้อย จะคาดหวังให้บุตรได้รับการศึกษาเพียงระดับประถมศึกษา

6. สาเหตุของตัวแปรเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม จากการศึกษาตัวแปรเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ปกครองนักเรียน เห็นว่า ตัวแปร นักเรียน นักศึกษาที่ว่างงานหลังจากจบการศึกษา เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการศึกษาของนักเรียนมากที่สุด ส่วนผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอและนักเรียน เห็นว่า ตัวแปร ค่านิยมของชุมชนที่มีต่อการศึกษาคือ เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการศึกษาของนักเรียนมากที่สุด สาเหตุของตัวแปรทั้งสองที่พบคือ

1. ตัวแปรนักเรียน นักศึกษาที่ว่างงานหลังจากจบการศึกษา พบว่าสาเหตุที่นักเรียนไม่เรียนต่อเนื่องจากนักเรียน นักศึกษาที่ว่างงานหลังจากจบการศึกษา เพราะ

นักเรียน นักศึกษาที่ว่างงาน จะเป็นตัวอย่างให้นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน เห็นว่าการเรียนสูงขึ้นไป เมื่อจบแล้วไม่มีงานทำ จึงทำให้ไม่อยากเรียนต่อหรือไม่อยากให้บุตรเรียนต่อ

2. ค่านิยมของชุมชนที่มีต่อการศึกษาคือ พบว่านักเรียนที่อยู่ในชุมชนที่ไม่นิยมเรียนต่อหลังจากจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จะไม่นิยมเรียนต่อด้วย สาเหตุเพราะผู้ปกครองนักเรียนไม่เห็นประโยชน์จากการศึกษาคือ และบางชุมชนก็เป็นความเชื่อจากวัฒนธรรมประเพณีเดิม

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่เลือกมาศึกษา

จากการเลือกตัวแปรมาศึกษาเฉพาะบางตัวแปร คือ ตัวแปรเกี่ยวกับนักเรียน เลือกมาเฉพาะตัวแปรศาสนา กับตัวแปรความต้องการที่จะได้รับการศึกษาชั้นสูงสุด พบว่า นักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธและศาสนาอิสลาม มีความต้องการจะได้รับการศึกษาชั้นสูงสุดทุกระดับไม่แตกต่างกัน โดยมีความต้องการจะได้รับการศึกษาเพียงระดับประถมศึกษา มากที่สุด แต่มีแนวโน้มว่านักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลาม มีความต้องการจะได้รับการศึกษาชั้นสูงสุดเพียงระดับประถมศึกษา มากกว่านักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธ และมีความต้องการที่จะได้รับการศึกษาชั้นสูงสุดระดับมัธยมศึกษา น้อยกว่า นักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธ และนักเรียนที่นับถือศาสนาทั้งสองมีความต้องการจะได้รับการศึกษาสูงสุดระดับอาชีวศึกษาใกล้เคียงกัน ส่วนระดับอุดมศึกษา นักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธ มีความต้องการจะได้รับการศึกษาน้อยกว่านักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลาม

สำหรับตัวแปรเกี่ยวกับผู้ปกครอง จากการเลือกตัวแปร อาชีพ ศาสนา ระดับการศึกษา และความคาดหวังต่อการศึกษาระดับสูงสุด มาศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรดังกล่าว พบว่า

ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของผู้ปกครองกับความคาดหวังต่อการศึกษาระดับสูงสุดของบุตร ผู้ปกครองนักเรียนทุกอาชีพส่วนใหญ่มีความคาดหวังให้บุตรได้รับการศึกษา

ชั้นสูงสุดระดับประถมศึกษา ส่วนความคาดหวังรองลงมาคือระดับอาชีวศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา ตามลำดับ ผู้ปกครองที่มีอาชีพทำสวนจะมีความคาดหวังต่อการศึกษาระดับสูงสุดของบุตร ระดับอุดมศึกษาสูงกว่าผู้ปกครองที่มีอาชีพอื่น โดยผู้ปกครองที่มีอาชีพทำนา มีความคาดหวังต่อการศึกษาระดับนั้นน้อยที่สุด สำหรับการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ผู้ปกครองที่มีอาชีพทำนา และค้าขาย มีความคาดหวังให้บุตร ได้รับการศึกษาสูงสุดมากที่สุด และอาชีพทำสวนมีความคาดหวังให้บุตร ได้รับการศึกษาระดับนั้นน้อยที่สุด

ความสัมพันธ์ระหว่างศาสนากับความคาดหวังต่อการศึกษาระดับสูงสุดของบุตร ปรากฏว่า ผู้ปกครองที่นับถือศาสนาพุทธ และศาสนาอิสลามมีความคาดหวังต่อการศึกษาระดับสูงสุดของบุตรทุกระดับใกล้เคียงกัน ผู้ปกครองที่นับถือศาสนาอิสลามมีแนวโน้มคาดหวังให้บุตร ได้รับการศึกษาสูงสุดระดับประถมศึกษามากกว่าผู้ปกครองที่นับถือศาสนาพุทธ

ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษา กับความคาดหวังต่อการศึกษาระดับสูงสุดของบุตร ปรากฏว่า ผู้ปกครองนักเรียนที่มีระดับการศึกษาอ่านออกเขียนได้ และระดับประถมศึกษา ส่วนใหญ่ จะมีความต้องการคาดหวังให้บุตร ได้รับการศึกษาสูงสุดระดับประถมศึกษา ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาอ่านออกเขียนได้ จะมีความคาดหวังให้บุตร ได้รับการศึกษาระดับสูงสุดระดับมัธยมศึกษา รองลงมา ส่วนผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา จะมีความคาดหวังให้บุตร ได้รับการศึกษาระดับสูงสุด ระดับอาชีวศึกษา สำหรับผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษา จะมีความคาดหวังให้บุตร ได้รับการศึกษาระดับสูงสุด ระดับอุดมศึกษามากที่สุด

แนวทางแก้ไขปัญหาค่าคาดหวังของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

จากการเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาค่าคาดหวังของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปรากฏว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอ ส่วนใหญ่ เห็นว่า ควรจัดสอนวิชาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา ให้นักเรียนสามารถ

ออกไปประกอบอาชีพได้จริง ส่วนแนวทางแก้ไขของลงมาก็คือ การให้นักเรียนเรียน โดยรัฐเป็นผู้จ่ายค่าเล่าเรียน อุปกรณ์การเรียน และเครื่องแต่งตัว และการให้มีการสอนวิชาศาสนาอิสลาม ภาษามลายูและภาษาอาหรับ ในโรงเรียนมัธยมศึกษาเช่นเดียวกับที่มีการสอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

สำหรับข้อเสนอแนะจากผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษา ระดับอำเภอ ที่มีต่อการแก้ปัญหาการศึกษาของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 คือ ในระดับรัฐบาล ให้มีการขยายการศึกษาภาคบังคับถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้จัดการศึกษาแบบให้เปล่าในโรงเรียนมัธยมศึกษา ให้รัฐเป็นผู้จัดหางานให้แก่เด็กที่จบการศึกษาทุกคนได้มีงานทำ ให้จัดทุนแก่นักเรียนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ โดยให้ใช้ทุนดังกล่าวคืนเมื่อจบการศึกษาและมีงานทำแล้ว ให้โรงเรียนมัธยมศึกษาเปิดสอนวิชาชีวะให้สอดคล้องกับท้องถิ่น เมื่อจบการศึกษาแล้วสามารถประกอบอาชีพได้ รวมทั้งให้จัดบริการ รถโรงเรียนหรือจัดตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษาในทุกตำบล ส่วนในระดับท้องถิ่น จะต้องมีส่วนในการช่วยกระตุ้น สนับสนุน ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมีความเข้าใจ และเห็นความสำคัญของการศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษา โดยการใช้นำที่ท้องถิ่น เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำทางศาสนา เป็นต้น และท้องถิ่นควรจะได้จัดหาทุนของท้องถิ่นเพื่อใช้ในการส่งเสริมนักเรียนที่ประสงค์จะเรียนต่อ แต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ โดยอาจจัดในรูปแบบของมูลนิธิ หรือรูปแบบอื่น

ในระดับโรงเรียน จะต้องมีส่วนในการแนะแนวการศึกษาต่อให้แก่ นักเรียนและผู้ปกครอง เกี่ยวกับเรื่องการศึกษาต่อ ปรับปรุงการเรียนการสอนในโรงเรียนให้มีคุณภาพ รวมทั้งโรงเรียนจะต้องเป็นศูนย์กลางในการให้บริการชุมชน และทำหน้าที่ในการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการศึกษาให้ประชาชนเข้าใจ

สำหรับผู้ปกครองนักเรียน จะต้องได้รับการแนะแนว เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับระบบการศึกษาและการจัดโปรแกรมการเรียนการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาเป็นอย่างดี โดยใช้วิธีจัดสัมมนา หรือจัดประชุมชี้แจงตามความเหมาะสม ส่วนนักเรียนจะต้องได้รับการแนะแนวเรื่องการศึกษาต่ออย่างเพียงพอและสม่ำเสมอ เพื่อให้เห็นความสำคัญของการศึกษา และกระตุ้นให้อยากเรียนต่อ

โดยสรุปวิธีการแก้ไขปัญหาการศึกษาของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จะต้องทำเป็นกระบวนการต่อเนื่องกันทั้งแก่ระดับรัฐบาล ท้องถิ่น โรงเรียน ผู้ปกครอง นักเรียน และตัวนักเรียนเอง โดยทุกฝ่ายจะต้องปฏิบัติงานอย่างสอดคล้องกันตลอดเวลา ฝ่ายรัฐบาลจะต้องสามารถให้บริการการศึกษาตรงตามความต้องการของนักเรียนหรือผู้ปกครองนักเรียน สามารถจูงใจให้อยากเรียนต่อ โดยเล็งเห็นประโยชน์จากการศึกษาต่อ เช่น โรงเรียนมัธยมศึกษาจะสามารถสอนวิชาชีพต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน และเมื่อเรียนจบแล้วสามารถออกไปประกอบอาชีพได้ ซึ่งจะสามารถจูงใจให้นักเรียนอยู่ในระดับมัธยมศึกษามากขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยที่ได้นำเสนอแล้วในบทที่ 4 มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

ลักษณะและสาเหตุของตัวแปรเกี่ยวกับนักเรียน

จากผลการวิเคราะห์ลักษณะของตัวแปรเกี่ยวกับนักเรียน พบว่าตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการศึกษาต่อของนักเรียนมากที่สุด มี 2 ตัวแปร คือ ตัวแปรจำนวนพี่น้อง กับตัวแปร การท่องเที่ยวเหลือผู้ปกครองทำงานบ้าน ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์น้อยที่สุดมี 3 ตัวแปร คือ ตัวแปรการพูดภาษาชนกลุ่มน้อย ตัวแปรผลการเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และตัวแปรอายุมาก

ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของตัวแปรจำนวนพี่น้อง ปรากฏว่าสอดคล้องกับการวิจัยของสำนักงานศึกษาธิการเขต 2 (2522: 51-52) ที่พบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความคงการเรียนต่อหรือไม่เรียนต่อของนักเรียนไทยมุสลิม ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ จำนวนพี่น้องของนักเรียน โดยนักเรียนที่มีพี่น้องตั้งแต่ 5 คนขึ้นไป จะคงการเรียนน้อยกว่านักเรียนที่มีพี่น้องน้อยกว่า 5 คน ซึ่งจากผลการวิเคราะห์จำนวนพี่น้อง ของนักเรียนที่รับการสัมภาษณ์ในตารางที่ 29 -

พบว่านักเรียนที่ไม่เรียนต่อส่วนใหญ่ จะมีพี่น้องระหว่าง 4-6 คน นอกจากนี้ผลการวิเคราะห์ความถี่ของการที่จะได้รับการศึกษาชั้นสูงสุดของนักเรียนในตารางที่ 41 พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความถี่ของการที่จะได้รับการศึกษาสูงสุดระดับประถมศึกษา ซึ่งแสดงว่านักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ส่วนใหญ่ไม่มีความต้องการเรียนต่อ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ ชูเพ็ญศรี วงศ์พุทธา (2513: จ-ด) ที่พบว่า บุกรที่มาจากครอบครัวขนาดเล็ก มีโอกาสศึกษาต่อมากกว่าบุกรที่มาจากครอบครัวขนาดใหญ่

ผลการวิเคราะห์สาเหตุของตัวแปรจำนวนพี่น้อง พบว่า สาเหตุที่นักเรียนไม่ไปเรียนต่อ เนื่องจากการมีพี่น้องหลายคน เพราะผู้ปกครองไม่มีเงินส่งเสียให้บุตรไปเรียนต่อทุกคน และผู้ปกครองให้บุตรช่วยเหลือในการประกอบอาชีพ เพื่อให้ครอบครัวมีรายได้เพิ่มขึ้น ซึ่งแสดงว่าการที่ครอบครัวของนักเรียนมีจำนวนพี่น้องหลายคนเกิดปัญหาเศรษฐกิจของครอบครัว โอกาสที่นักเรียนจะไปเรียนต่อก็น้อยลงตามไปด้วย

ผลการวิเคราะห์สาเหตุของตัวแปร การที่จะช่วยเหลือผู้ปกครองทำงานบ้าน ปรากฏว่าการที่นักเรียนช่วยเหลือผู้ปกครองทำงานบ้าน เพราะผู้ปกครองส่วนใหญ่มีฐานะยากจนต้องออกไปหางานหาเงิน และเพราะผู้ปกครองมีบุตรหลายคน ส่วนใหญ่บุตรยังเล็กไม่มีคนช่วยดูแล ดังนั้นผู้ปกครองจึงต้องอาศัยบุตรช่วยเหลือทำงานบ้าน เช่น ฝ่านาน เลี้ยงน้อง หรือช่วยงานเล็กน้อย ๆ ในบ้านแทนผู้ปกครอง เพื่อให้ผู้ปกครองสามารถออกจากบ้านไปหางานหาเงินมาใช้จ่ายในครอบครัวได้เต็มที่ โอกาสที่บุตรจะไปเรียนต่อก็น้อยลง หากพิจารณาสาเหตุตัวแปรดังกล่าวแล้วจะเห็นว่าเกิดปัญหาพื้นฐาน คือครอบครัวมีรายได้น้อย กับผู้ปกครองมีบุตรหลายคน ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับผู้ปกครองนักเรียน ทั้งจะได้อธิบายต่อไป

จากผลการวิเคราะห์ลักษณะของตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการศึกษาต่อน้อย ปรากฏว่าตัวแปรการพูดภาษาหลาย ยืนยันผลการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการเขต 2 (2522: 56) ที่พบว่านักเรียนไทยมุสลิมที่ไม่ต้องการเรียนต่อ พูดภาษาหลายที่บ้าน ร้อยละ 80.33 และนักเรียนที่ต้องการเรียนต่อ พูดภาษาหลายที่บ้าน ร้อยละ 74.80 ซึ่งจากผลการวิเคราะห์ครั้งนี้พบว่านักเรียนที่พูดภาษาหลายที่ได้รับการสัมภาษณ์ทั้งหมด มีเพียงร้อยละ 8.33 ที่เคยมาทำการพูดภาษาหลาย เป็นสาเหตุทำให้ไม่เรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่อง -

จากความสำเร็จของรัฐบาลที่สามารถจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนที่พูดภาษามลายู ได้บรรลุตามเป้าหมาย ดังที่ มาโนชญ์ บุญญาวัตร (2525: 46) สรุปว่า ผลการดำเนินงานทางด้านภาษานับว่าได้ผลมาก. ปัจจุบันมุสลิมโดยทั่วไปนิยมใช้ภาษาไทยมากขึ้น ดังนั้นตัวแปรการพูดภาษามลายู จึงมีความสัมพันธ์กับการศึกษาต่อของนักเรียนน้อย

ส่วนตัวแปรผลการเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปรากฏว่าผลการวิเคราะห์นี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อุดม กุประคิมฐ์ (2525: 152-153) ที่พบว่า ผลการเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 ไม่ได้เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการได้เรียนต่อหรือไม่ได้เรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แต่ผลจากการวิเคราะห์นี้แตกต่างไปจากผลการวิจัยของ ประจักษ์ ชูน้อย (2525: 155-156) และจรูญ พานิชย์ผลินไชย (2525: 158-159) ที่พบว่า ผลการเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการศึกษาคือของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 และจากการวิจัยของ สุรางค์ จันทวานิช (2525: 257-258) ก็พบว่า ผลการเรียนเป็นปัจจัยที่ทำให้ นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 มีโอกาสได้เรียนต่อหรือไม่ได้เรียนต่อ

สาเหตุที่ผลการวิจัยครั้งนี้ แตกต่างจากผลการวิจัยของ ประจักษ์ ชูน้อย จรูญ พานิชย์ผลินไชย และสุรางค์ จันทวานิช อาจเป็นเพราะว่าผลการเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ส่วนใหญ่มีระดับผลการเรียนค่อนข้างดี เพราะจากผลการวิเคราะห์ ผลการเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากร ดังตารางที่ 25 ปรากฏว่านักเรียนส่วนใหญ่มีระดับผลการเรียนค่อนข้างดี ทุกกลุ่มวิชา และจากการสัมภาษณ์ผู้ปกครองนักเรียน ก็พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่ เห็นว่าบุตรมีระดับผลการเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระดับพอใช้ และค่อนข้างดี ซึ่งระดับผลการเรียนดังกล่าวไม่เป็นสาเหตุที่ทำให้ผู้ปกครองนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจให้บุตรเรียนต่อ หรือไม่เรียนต่อ

สำหรับตัวแปร อายุมาก ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า นักเรียนที่ไม่เรียนต่อ ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรส่วนใหญ่จะจบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เมื่ออายุ 13 ปี และอายุ 14 ปี รองลงมา จากผลการวิเคราะห์ดังกล่าวจะเห็นว่านักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ส่วนใหญ่จะจบการศึกษาเมื่ออายุเกินกว่าเกณฑ์อายุโดยประมาณที่คาดว่านักเรียนจะจบการศึกษาระดับประถมศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2520 ที่คาดว่าอายุโดยประมาณไว้อายุ 11 ปี (แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2520 (2520: 20) เหตุผลที่การมีอายุมากเป็นสาเหตุให้นักเรียนไม่เรียนต่อน้อย เพราะว่ามันนักเรียนอาจเกิดความรู้สึกว่าเมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อายุของตนเองไม่ไต่มากกว่าเพื่อนรุ่นเดียวกัน จึงไม่เกิดความรู้สึกเป็นปมค้อยในเรื่องอายุ ดังผลการวิเคราะห์ในตารางที่ 42 ข้อ 19 ที่พบว่านักเรียนและผู้ปกครองส่วนใหญ่ที่รับการสัมภาษณ์ เห็นว่าเมื่อนักเรียนและบุตรจบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ไม่ไต่มีอายุมากกว่าเพื่อนรุ่นเดียวกัน การที่นักเรียนส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 เมื่อมีอายุเกินกว่าเกณฑ์ปกติตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2520 อาจเป็นเพราะว่านักเรียนต้องเรียนซ้ำชั้น เพราะจากการวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้ นักเรียนมีอายุมาก พบว่าเกิดจากนักเรียนต้องเรียนซ้ำชั้นมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาปัญหาการจัดการศึกษาในเขตการศึกษา ๔ ของ มาโนชญ์ บุญญาวัตร (2525: 47) และ กมล ภูประเสริฐ (2526: 6-15) ที่พบว่า นักเรียนในเขตการศึกษา 2 มีอัตราการซ้ำชั้นสูง มากกว่าเขตการศึกษาอื่น ๆ

กล่าวโดยสรุป ผลการวิเคราะห์ตัวแปรเกี่ยวกับนักเรียนที่สัมพันธ์กับการศึกษาต่อ ปรากฏว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์มากที่สุด เป็นตัวแปรที่มีพื้นฐานมาจากตัวแปรอื่น คือตัวแปรเกี่ยวกับผู้ปกครอง ส่วนตัวแปรที่มีพื้นฐานจากตัวนักเรียนโดยตรงกลับมีความสัมพันธ์กับการศึกษาต่อของนักเรียนน้อย

ลักษณะและสาเหตุของตัวแปรเกี่ยวกับผู้ปกครองนักเรียน

ผลการวิเคราะห์ตัวแปรเกี่ยวกับผู้ปกครองนักเรียน พบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการศึกษาต่อมากที่สุดคือ รายได้ และตัวแปรที่มีความสัมพันธ์น้อยที่สุดมี 2 ตัวแปร คือ ตัวแปรทัศนคติต่อสภาพสังคมปัจจุบัน กับตัวแปร การมีที่อยู่ไม่เป็นหลักแหล่ง

ผลการวิเคราะห์ตัวแปรเกี่ยวกับผู้ปกครองนักเรียน พบว่าตัวแปร อาชีพ รายได้ การนับถือศาสนาอิสลาม การมีที่อยู่ไม่เป็นหลักแหล่ง การไม่เห็นความสำคัญของการศึกษาระดับมัธยมศึกษา สภาพครอบครัว ค่านิยมที่มีต่อการจัดการศึกษาของรัฐ และทัศนคติที่มีต่อสภาพสังคมปัจจุบัน กลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสี่กลุ่มเห็นว่า ตัวแปรส่วนใหญ่ เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการศึกษาต่อของนักเรียนมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าผู้ปกครองนักเรียน เป็นผู้มีความหมายสูงสุดในการกำหนดการได้เรียนต่อหรือไม่ได้เรียนต่อของบุตร ผู้ปกครองที่เห็นความสำคัญต่อการศึกษาคือของบุตรก็จะส่งเสริมให้บุตรได้เรียนต่อ ในทางตรงกันข้าม ผู้ปกครองที่ไม่เห็นความสำคัญต่อการศึกษาของบุตร ก็จะไม่สนับสนุนส่งเสริมการศึกษาของบุตร เนื่องจากการศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญปัจจัยหนึ่งในการเลื่อนชั้นทางสังคมของมนุษย์ ดังที่ ประกฤษ คูปรีตัน (2526: 3) กล่าวว่า การศึกษาเป็นบันไดที่จะก้าวไปสู่การมีอนาคตทางเศรษฐกิจและสังคมที่ดีกว่าเดิม ดังนั้นผู้ปกครองที่เห็นความสำคัญและต้องการให้บุตรได้เลื่อนชั้นทางสังคม จะส่งเสริมให้บุตรได้รับการศึกษาต่อ

ผลจากการวิเคราะห์ตัวแปรเกี่ยวกับรายได้ของผู้ปกครองนักเรียน จากตารางที่ 35 พบว่าผู้ปกครองนักเรียนที่บุตรไม่ได้เรียนต่อส่วนใหญ่จะมีรายได้น้อย คือมีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 3,000 บาท ผลการวิเคราะห์สอดคล้องกับการวิจัยของ ชูเพ็ญศรี วงศ์พุฒา (2513: 9-11) ที่พบว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจของครอบครัว มีความสำคัญอย่างสูงต่อโอกาสในการที่บุตรจะได้ศึกษาต่อ และ ช่อทิพย์ ราศรีเกรียงไกร (2523: 85) ก็พบว่า กลุ่มมิตาที่มีระดับรายได้ต่อเดือนสูงส่วนใหญ่มีแนวโน้มของความมุ่งหวังให้บุตรจบการศึกษาระดับสูง คือปริญญาตรีหรือสูงกว่า และกลุ่มมิตาที่มีรายได้น้อยกว่า จะมีแนวโน้มของความมุ่งหวังให้บุตรจบการศึกษาระดับต่ำ คือจบอาชีวศึกษาหรือต่ำกว่า ผลการศึกษาของ Fantini กับ Weinstein (1972: 20) พบเช่นเดียวกันว่า ครอบครัวชาวอเมริกันที่มีความมั่นคงและมีรายได้สูง จะมีความมุ่งหวังให้บุตรได้รับการศึกษาสูง มากกว่าครอบครัวที่ไม่มั่นคงและมีรายได้น้อยกว่า

จากผลการวิเคราะห์ความคาดหวังของผู้ปกครองนักเรียนต่อการศึกษาชั้นสูงสุดของบุตร ในตาราง 44 พบว่าผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความคาดหวังให้บุตรได้รับการศึกษาสูงสุดระดับประถมศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ ชูเพ็ญศรี วงศ์พุทธา ชอติพิย ราศรีเกรียงไกร Fantini กับ Weinstien ดังที่กล่าวแล้ว

กล่าวได้ว่า รายได้ของผู้ปกครองนักเรียน เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการศึกษาของนักเรียนมากที่สุด ผลจากการวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้ผู้ปกครองซึ่งมีระดับรายได้ดังกล่าวไม่สนับสนุนให้บุตรเรียนต่อ เพราะผู้ปกครองต้องการให้บุตรทำงานเพื่อช่วยเพิ่มรายได้ให้แก่ครอบครัว และต้องการให้บุตรช่วยเหลือทำงานบ้าน เพื่อให้ผู้ปกครองออกไปทำงานนอกบ้าน หากพิจารณาสาเหตุของตัวแปรดังกล่าวแล้ว จะเห็นว่าตัวแปรรายได้มีความสัมพันธ์กับโอกาสที่บุตรจะไปได้เรียนต่อสูงมาก เพราะผู้ปกครองจะต้องอาศัยบุตรในการช่วยเหลือเพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่ครอบครัว

ส่วนผลการวิเคราะห์สาเหตุของตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการศึกษาน้อย พบว่า ตัวแปรทัศนคติที่มีต่อสภาพสังคมปัจจุบัน เกิดจากผู้ปกครองกล่าวว่าขณะที่เรียนบุตรอาจถูกชักจูงไปในทางที่ไม่ดี ประพฤติชั่ว เสื่อมเสีย เป็นอันดับหนึ่ง ส่วนรองลงมาคือ การที่ผู้ปกครองมีความรู้สึกว่าการที่บุตรจะได้ทำงาน หรือเข้ารับการศึกษาก็จะต้องมีเส้นสายหรือพรรคพวก โอกาสที่บุตรจะเข้าทำงานเมื่อจบการศึกษาก็น้อยลง จึงไม่สนับสนุนให้บุตรเรียนต่อ ซึ่งจากผลการวิเคราะห์ดังกล่าวจะเห็นว่าเกิดจากสาเหตุผู้ปกครองเป็นห่วงบุตรในเรื่องความประพฤติ กับโอกาสที่บุตรจะได้เข้าทำงาน ดังนั้นจึงป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นโดยหาไม่ให้บุตรเรียนต่อ เพื่อจะให้บุตรได้อยู่ใกล้ชิดกับผู้ปกครอง สามารถควบคุมดูแลได้ และขณะเดียวกันก็ได้อาศัยประโยชน์จากบุตรในการช่วยเหลือครอบครัวด้วยเช่นกัน

สำหรับผลการวิเคราะห์สาเหตุตัวแปร การมีที่อยู่ไม่เป็นหลักแหล่ง พบว่าสาเหตุสำคัญที่ผู้ปกครองมีที่อยู่ไม่เป็นหลักแหล่ง เกิดจาก เพราะผู้ปกครองต้องอพยพไปทำงานทำ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุจินต์ พรหมยก (2527: 31) ที่พบว่าในจังหวัดชายแดนภาคใต้ประสบปัญหาที่ผู้ปกครองอพยพไปทำงานทำในประเทศมาเลเซีย ทำให้บุตรต้องอพยพตามไปด้วย ซึ่งบางครั้งก็มีนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษา

ปีที่ 6 ติดตามไปด้วย จึงทำให้นักเรียนเหล่านี้หมดโอกาสที่จะเรียนต่อนอกจากผู้ปกครอง
 นักเรียนส่วนหนึ่งอพยพไปทำงานทำในประเศมาเลเซียแล้ว ผู้ปกครองนักเรียนส่วนหนึ่ง
 อพยพเพื่อทำงานทำในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งนี้เพราะสังคมในจังหวัดชายแดนภาคใต้
 ส่วนใหญ่เป็นสังคมเกษตรกรรม ซึ่งต้องอาศัยแรงงานจากคน มากกว่าแรงงานเครื่อง
 จักร ดังนั้นผู้ประกอบการอาชีพรับจ้างในการทำสวน หรือทำนาจะต้องอพยพไปหาที่ทำงาน
 ใหม่ ตลอดเวลาเมื่อหมดงานในที่ทำงานเดิม จากผลการวิเคราะห์อาชีพของผู้ปกครอง
 ในตารางที่ 34 พบว่า มีผู้ปกครองนักเรียนที่ประกอบอาชีพรับจ้าง อยู่ถึงร้อยละ 18.20
 และเมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์จำนวนปีที่ผู้ปกครองอยู่ในภูมิลำเนาปัจจุบันในตารางที่
 33 ก็พบว่า มีผู้ปกครองที่อยู่ในภูมิลำเนาปัจจุบัน ระยะเวลา 1-5 ปี ร้อยละ 5.40
 หากจะพิจารณาถึงการย้ายที่อยู่ของผู้ปกครองในตารางที่ 36 ก็จะพบว่า ผู้ปกครอง
 นักเรียนมีการย้ายที่อยู่ถึงร้อยละ 20.27 ซึ่งแสดงว่าผู้ปกครองนักเรียนที่รับการสัมภาษณ์
 ส่วนหนึ่งไม่ได้มีที่อยู่แน่นอน ต้องมีการอพยพ เคลื่อนย้ายอยู่เสมอ ซึ่งกระทบกับโอกาส
 ที่จะศึกษาต่อของบุตร

ลักษณะและสาเหตุของตัวแปร เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม

จากผลการวิเคราะห์ตัวแปร เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่สัมพันธ์กับการศึกษาต่อ
 ของนักเรียน พบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์มากที่สุดมี 2 ตัวแปร คือ ตัวแปรนักเรียน
 นักศึกษาที่ว่างงานหลังจากจบการศึกษา และตัวแปร ค่านิยมของชุมชนที่มีต่อการศึกษา
 ต่อ ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์น้อยที่สุดคือ ตัวแปรการคมนาคมระหว่างบ้านกับโรงเรียน
 มัธยมศึกษา และตัวแปรกลุ่มเพื่อน

ผลการวิเคราะห์สาเหตุของตัวแปรนักเรียน นักศึกษาที่ว่างงานหลังจาก
 จบการศึกษา พบว่า การที่ผู้ปกครองนักเรียนไม่ให้บุตรเรียนต่อ เนื่องจากกลัวว่า
 บุตรของตนเองเมื่อเรียนจบการศึกษาแล้วจะไม่มีงานทำเช่นเดียวกับนักเรียนนักศึกษา
 เหล่านั้น ซึ่งอิทธิพลความคิดดังกล่าวเกิดจากค่านิยมที่มีต่อการศึกษาที่ Harvighurst
 (1969: 113-114) กล่าวว่า เป็นค่านิยมในฐานะที่เป็นหน้าที่ของการศึกษาโดยตรง
 คือการให้มีความรู้เพื่อนำไปประกอบอาชีพโดยตรง เช่นผู้เรียนวิศวกรรมศาสตร์ก็นำ

ความรู้ไปประกอบอาชีพวิศวกร เป็นต้น ซึ่งค่านิยมต่อการศึกษาดังกล่าวในกลุ่มผู้ปกครอง และนักเรียน คือเมื่อได้รับการศึกษาแล้วจะต้องมีงานทำ เพื่อเป็นการเลือกฐานะทางสังคมของตนเองให้ดีขึ้น ประทีป สยามชัย (2526: 49) กล่าวว่า เป็นธรรมดาอยู่เองที่ชาวนา หรือกรรมกรผู้ยากจน ต้องการให้บุตรของตนมีฐานะความเป็นอยู่ดีกว่าที่ตนเป็นอยู่ในขณะนี้ และมีหนทางเดียวที่จะไต่เต้าขึ้นไปได้ คือการได้รับการศึกษา และการแสดงฐานะทางสังคมของคนไทย ผูกพันอยู่กับการรับราชการ ประชาชนส่วนใหญ่ยังเชื่อว่า การรับราชการเป็นอาชีพที่มั่นคง มีความก้าวหน้า มีคนเคารพยำเกรง และมีฐานะทางสังคมดี ดังนั้นผู้ปกครองจึงพยายามที่จะให้บุตรของตนได้รับราชการ การว่างของนักเรียน นักศึกษาส่วนหนึ่ง ในปัจจุบันจึงเป็นการว่างงานเนื่องจากการไม่ได้เข้ารับราชการ และรองานราชการ

จึงกล่าวได้ว่าตัวแปรนี้เกิดจากอิทธิพล เนื่องจากค่านิยมต่อการศึกษาที่ต้องการให้มีความรู้เพื่อนำไปประกอบอาชีพโดยตรง มีอยู่ในกลุ่มผู้ปกครองนักเรียน และตัวนักเรียนโดยตรง โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ส่วนใหญ่มีอาชีพด้านเกษตรกรรม โอกาสที่ผู้ปกครองจะช่วยยกฐานะทางสังคมให้แก่บุตรของตนเองจากเกษตรกรรมซึ่งเป็นอาชีพเดิมของผู้ปกครองเป็นอาชีพอื่น เช่น ข้าราชการ หรือนักธุรกิจก็โดยการให้การศึกษาแก่บุตร แต่เมื่อบุตรได้รับการศึกษาจบแล้วไม่สามารถมีงานทำตามที่ผู้ปกครองมุ่งหวังไว้ ทำให้ผู้ปกครองเกิดความท้อถอยไม่อยากจะส่งเสริมให้บุตรเรียนต่อ และจากผลการวิเคราะห์ตัวแปรอื่น ๆ ที่จะเป็นองค์ประกอบในการตัดสินใจให้บุตรเรียนต่อของผู้ปกครอง เช่น รายได้ อาชีพ ระดับการศึกษา และระดับความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการศึกษาระดับสูงสุดของบุตร แล้วปรากฏว่า ล้วนเป็นปัจจัยสนับสนุนให้บุตรมีโอกาสศึกษาต่อน้อยลง

สำหรับผลการวิเคราะห์ตัวแปร ค่านิยมของชุมชนที่มีต่อการศึกษาต่อ พบว่า ค่านิยมของชุมชนที่นักเรียนและผู้ปกครองที่รับการสัมภาษณ์มีต่อการศึกษาคือเกือบร้อยละ 50 ไม่นิยมให้บุตรที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรียนต่อ เนื่องจากสาเหตุเพราะผู้ปกครองไม่เห็นประโยชน์จากการศึกษาต่อ และบางชุมชนก็เกิดจากความเชื่อจากวัฒนธรรมประเพณีเดิม ซึ่งหากพิจารณาถึงสาเหตุของตัวแปรดังกล่าวแล้วจะเห็นว่า การที่ผู้ปกครองนักเรียนในชุมชนส่วนใหญ่ไม่เห็นประโยชน์จากการศึกษาต่อ อาจเกิดจาก

ตัวแปรอื่น ๆ ด้วย เช่น ตัวแปร นักเรียน นักศึกษาที่ว่างงานหลังจากจบการศึกษา รายได้ เป็นต้น สำหรับที่เกิดจากสาเหตุเนื่องจากความเชื่อจากวัฒนธรรมประเพณีเดิม อาจเกิดขึ้นในชุมชนของชาวไทยมุสลิมที่นิยมให้บุตรเรียนต่อวิชาศาสนาอิสลามมากกว่า เรียนต่อวิชาสามัญ

อย่างไรก็ตาม ตัวแปรค่านิยมของชุมชนที่มีต่อการศึกษาคือ เป็นตัวแปร ที่เกิดขึ้นในชุมชนและมีการถือปฏิบัติตามกัน กล่าวคือ เมื่อผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่ส่งเสริม ให้บุตรเรียนต่อ ผู้ปกครองส่วนน้อยก็จะตามส่วนใหญ่ไปด้วยเช่นกัน จากผลการวิเคราะห์ การไม่เห็นความสำคัญของการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ของผู้ปกครองนักเรียนในตาราง ที่ 45 ข้อ 38 พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนร้อยละ 18.24 เห็นว่าการศึกษาระดับ มัธยมศึกษา ไม่มีความสำคัญต่อการศึกษาศูนย์ของบุตร ซึ่งแสดงว่ามีผู้ปกครองส่วนหนึ่งที่มอง เห็นว่าการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ไม่มีความสำคัญต่อบุตรของตนเอง จึงไม่ให้บุตรเรียน ต่อ และหากผู้ปกครองนักเรียนที่มีความคิดดังกล่าวอยู่ในชุมชนใดมาก ๆ ก็จะชักนำชุมชน นั้นได้เช่นกัน

สำหรับตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการศึกษาต่อของนักเรียนน้อยที่สุด คือ ตัวแปรการคมนาคมระหว่างบ้านกับโรงเรียน และกลุ่มเพื่อน ผลการวิเคราะห์ระยะ ทางระหว่างบ้านของนักเรียนกับโรงเรียนมัธยมศึกษา ปรากฏว่า นักเรียนส่วนใหญ่ อยู่ห่างจากโรงเรียนมัธยมศึกษาต่ำกว่า 10 กิโลเมตร ซึ่งระยะทางดังกล่าวไม่เป็น อุปสรรคในการไป เรียนหนังสือของนักเรียนแต่อย่างใด จึงทำให้ตัวแปรดังกล่าวมีความ สัมพันธ์กับการศึกษาต่อของนักเรียนน้อย

ส่วนผลการวิเคราะห์ตัวแปรกลุ่มเพื่อนปรากฏว่า ทั้งนักเรียนและผู้ปกครอง เห็นว่ามีความสัมพันธ์กับการศึกษาต่ออย่างมาก จากผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับกลุ่มเพื่อน ที่ชักจูงไม่ให้นักเรียนเรียนต่อปรากฏว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่ เห็นว่ากลุ่มเพื่อนที่ไม่ทำงาน ทำจมีส่วนในการชักจูงไม่ให้บุตรเรียนต่อ

จากผลการวิเคราะห์ตัวแปรดังกล่าวจะเห็นว่า โอกาสที่ตัวแปรดังกล่าวจะ มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ เรียนต่อหรือไม่เรียนต่อของนักเรียนน้อยมาก เพราะไม่ได้ เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจอย่างแท้จริง ตัวแปรกลุ่มเพื่อนอาจมีความสัมพันธ์

กับการตัดสินใจของนักเรียนบ้าง แต่กับผู้ปกครองนักเรียนจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ
น้อย

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เกี่ยวกับนักเรียน

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการนับถือศาสนา กับตัวแปรความ
ต้องการที่จะได้รับการศึกษาชั้นสูงสุดของนักเรียน ในตารางที่ 48 ปรากฏว่า นักเรียน
ที่นับถือศาสนาพุทธ และนักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลาม มีความต้องการที่จะได้รับการศึกษา
ชั้นสูงสุดในระดับต่าง ๆ ใกล้เคียงกัน หากพิจารณาในภาพรวมแล้ว แนวโน้มที่นักเรียน
ที่นับถือศาสนาอิสลามจะต้องการได้รับการศึกษาชั้นสูงสุดระดับประถมศึกษา และระดับ
อุดมศึกษา มีมากกว่า นักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธ ส่วนในระดับมัธยมศึกษา นักเรียน
ที่นับถือศาสนาพุทธมีแนวโน้มต้องการที่จะได้รับการศึกษาชั้นสูงสุดมากกว่านักเรียนที่นับถือ
ศาสนาอิสลาม สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า นักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลาม
เมื่อจบการศึกษาชั้นประถมศึกษาแล้วส่วนใหญ่จะต้องการเรียนวิทยาศาสตร์อิสลามตาม
ความต้องการของผู้ปกครอง ดังนั้นจึงเห็นว่าการศึกษาวชิราวุฒย เพียงระดับประถมศึกษา
ก็เพียงพอแล้ว ส่วนความต้องการที่จะได้รับการศึกษาสูงสุดระดับอุดมศึกษาที่นักเรียนที่
นับถือศาสนาอิสลาม มีแนวโน้มต้องการเรียนมากกว่านักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธ อาจ
เกิดจากมาตรการจูงใจของรัฐบาล ตามโครงการส่งเสริมการศึกษาทั่วไป ของศูนย์
อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ให้สิทธิพิเศษแก่นักเรียนไทยมุสลิมในจังหวัด
ชายแดนภาคใต้ เข้าเรียนต่อในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาของรัฐ โดยไม่ต้อง
สอบคัดเลือกอีกปีละ 50 คน และได้ดำเนินการมาตั้งแต่ปี 2514 จนถึงปัจจุบัน (อนันต์
อนันตกุล 2527: 23-27)

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เกี่ยวกับผู้ปกครองนักเรียน

1. ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของผู้ปกครองกับความคาดหวังต่อการศึกษา
ต่อชั้นสูงสุดของบุตร

ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของผู้ปกครองนักเรียน กับความ
คาดหวังต่อการศึกษาระดับสูงสุดของบุตร ดังตารางที่ 49 พบว่า ผู้ปกครองที่ประกอบ

อาชีพทำนา ทำสวน มีความคาดหวังให้บุตรได้รับการศึกษาชั้นสูงสุดระดับประถมศึกษา
มากที่สุด ส่วนในระดับอุดมศึกษา ผู้ปกครองนักเรียนที่มีอาชีพทำสวน จะมีความคาดหวัง
ให้บุตรได้รับการศึกษามากกว่า ผู้ปกครองนักเรียนที่มีอาชีพทำนา ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็น
เพราะอาชีพทำสวนโดยเฉลี่ยจะมีรายได้สูงกว่าอาชีพทำนา และจากการศึกษาของ
สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2527: 4-5) พบว่า
ในปี 2526 ประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทำสวนยางพารามาก คิดเป็นร้อยละ
42 ของพื้นที่ปลูกยางพาราทั้งหมดของภาคใต้ ถึงแม้ว่าร้อยละ 90 จะมีเนื้อที่ปลูกยาง
พาราต่ำกว่า 50 ไร่ แต่ยางพาราก็เป็นพืชเศรษฐกิจที่ได้ผลตอบแทนต่อไร่สูง ดังนั้น
รายได้ของผู้ปกครองนักเรียนที่ประกอบอาชีพทำสวนยางพารา จึงค่อนข้างสูงกว่าผู้ที่
ประกอบอาชีพทำนา

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของผู้ปกครองนักเรียนกับความ
คาดหวังของผู้ปกครองต่อการศึกษาระดับสูงสุดของบุตร ของนักวิจัยหลายท่านพบว่า มี ความ
สัมพันธ์กันระหว่าง อาชีพของผู้ปกครองกับความคาดหวังหรือความมุ่งหวังต่อการ
ศึกษาระดับสูงสุดของบุตร เช่น ซอทิพย์ ราศรีเกรียงไกร (2523: 85) พบว่า โดยส่วน
รวมแล้วอาชีพของบิดามีความสัมพันธ์กับความมุ่งหวังของบิดาที่มีต่อการศึกษาระดับสูงสุดของบุตร
คือ บิดาที่มีอาชีพวิชาชีพ และอาชีพที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่มีแนวโน้มความมุ่งหวังให้บุตร
หญิงและบุตรชาย จบการศึกษาระดับปริญญาตรี และสูงกว่าขึ้นไป มากกว่าความมุ่งหวัง
ของบิดามารดาที่มีอาชีพค้าขาย ให้บริการ (กรรมกร, รับจ้าง)

และฐิติเพ็ญศรี วงศ์พุฒา (2513: ๑-๑) พบว่า บิดาที่มีอาชีพเกษตรกรรม
จำนวนร้อยละของบุตรที่ศึกษาต่อมีน้อยกว่ากลุ่มอื่น สำหรับ นกตล คุ่มประวดี (2516:
39) ได้ศึกษาพบว่า กลุ่มอาชีพของบิดามารดาที่มีความสำคัญต่อความมุ่งหวังเกี่ยวกับ
การศึกษาของบุตรเป็นอย่างมาก คือ บิดาที่มีอาชีพเป็นเกษตรกรส่วนใหญ่มีความต้อ
งการให้บุตรได้รับการศึกษาในระดับต่ำ คือต้องการให้บุตรได้รับการศึกษาจบเพียงชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 1-7 บิดาที่อยู่ในกลุ่มอาชีพรับราชการและค้าขายส่วนใหญ่มุ่งหวังให้
บุตรของตนได้รับการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาขึ้นไป

ส่วน Martin และ Halsey (1969: 180-182) ได้ศึกษาพบว่า กลุ่มบิดามารดาที่มีอาชีพปฏิบัติงานไร้ฝีมือ มีความต้องการให้บุตรได้รับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาต่ำกว่ากลุ่มบิดามารดาที่มีอาชีพอื่นทั้งหมด

2. ความสัมพันธ์ระหว่างการนับถือศาสนากับความคาดหวังต่อการศึกษาระดับสูงสุดของบุตร

จากผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองนักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธและศาสนาอิสลาม กับความคาดหวังต่อการศึกษาระดับสูงสุดของบุตรในตารางที่ 50 พบว่า ผู้ปกครองที่นับถือศาสนาทั้งสองมีความคาดหวังต่อการศึกษาระดับสูงสุดไม่แตกต่างกันมากนัก คือ มีความคาดหวังให้บุตรได้รับการศึกษาระดับประถมศึกษา และก็มีแนวโน้มว่าผู้ปกครองที่นับถือศาสนาอิสลามจะคาดหวังให้บุตรของตนได้รับการศึกษาระดับประถมศึกษาสูงกว่าผู้ปกครองนับถือศาสนาพุทธ เหตุผลที่สำคัญอย่างหนึ่งคือ ต้องการให้บุตรได้เรียนวิชาศาสนาอิสลาม ดังตารางที่ 45 ข้อ 34 และตารางที่ 42 ข้อ 8 และจากผลการวิเคราะห์ลักษณะและสาเหตุของตัวแปรเกี่ยวกับตัวแปรการนับถือศาสนาอิสลาม ดังผลการวิเคราะห์ในตารางที่ 43 พบว่า การนับถือศาสนาอิสลามของผู้ปกครองนักเรียน เป็นตัวแปรที่สัมพันธ์กับการศึกษาต่อของนักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลามมากตัวแปรหนึ่ง เพราะเป็นตัวแปรที่เป็นสาเหตุให้นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่นับถือศาสนาอิสลามเรียนต่อหรือไม่เรียนต่อ จากผลการศึกษาความต้องการของผู้ปกครองที่นับถือศาสนาอิสลาม ในตารางที่ 45 พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลามส่วนใหญ่ มีความต้องการที่จะให้บุตรของตนได้รับการศึกษาวิชาศาสนาอิสลามมากกว่าวิชาชีวะและวิชาสามัญ เนื่องจากต้องการให้บุตรของตนได้เรียนรู้หลักการของศาสนาอิสลามให้สามารถปฏิบัติได้ถูกต้อง

การที่ผู้ปกครองที่นับถือศาสนาอิสลามส่วนใหญ่มีความต้องการให้บุตรได้เรียนรู้วิชาศาสนาอิสลามมากกว่าวิชาชีวะและวิชาสามัญ ดังนั้นจึงนิยมส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม (ปอเนาะ) มากกว่าในโรงเรียนรัฐบาล ดังที่สำนักงานศึกษาธิการ เขต 2 (2512: 52) ได้ศึกษาเรื่องการจัดการศึกษาปอเนาะ พบว่าผู้ปกครองที่เป็นไทยมุสลิมส่งลูกเข้าเรียนปอเนาะ เพราะอิทธิพลของศาสนา

และต้องการให้สังคมยอมรับประเพณีของตน ต้องการเรียนภาษาถิ่น และมีความต้องการเป็นครูในปอเนาะ

ส่วนพล แสงสว่าง (2522: 135-136) ได้ศึกษาองค์ประกอบในการศึกษาต่อและไม่ศึกษาต่อของนักเรียนไทยมุสลิมชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 จังหวัดยะลา ก็พบว่า องค์ประกอบที่ทำให้นักเรียนไทยมุสลิมไม่ศึกษาต่อตามลำดับความสำคัญ คือ องค์ประกอบด้านศาสนาและประเพณี ครอบครัว ส่วนตัวและสิ่งแวดล้อม

ในการพิจารณาความสัมพันธ์ของตัวแปรการนับถือศาสนาอิสลาม กับการศึกษาต่อของนักเรียน ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ อาจพิจารณาได้ว่าเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการศึกษาต่อสูงมาก เพราะโดยพื้นฐานแล้วผู้ปกครองนักเรียนนิยมให้บุตรเรียนต่อสูงมาก แต่เป็นการเรียนต่อในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม โดยมุ่งที่จะเรียนวิชาศาสนาอิสลามเป็นหลัก และวิชาสามัญกับวิชาชีพเป็นรอง การที่ผู้ปกครองนักเรียนนิยมให้บุตรเข้าเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามนั้น เพราะเหตุผลอย่างน้อย 2 ประการคือ เพราะบัพพัญญติของศาสนาอิสลามที่บัญญัติให้มุสลิมทุกคนต้องปฏิบัติตามบัพพัญญติทางศาสนาโดยเคร่งครัด ดังนั้นการศึกษาวินัยศาสนาอิสลาม จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งของมุสลิมทุกคน เพื่อจะได้ปฏิบัติตามบัพพัญญติของศาสนาได้โดยถูกต้อง (สมานรังสีโยกฤษณ์ 2510: 47-48) และอีกประการหนึ่งคือต้องการให้ได้รับการยกย่องนับถือ จากสังคมของชาวไทยมุสลิม ดังที่ อิมรอน มะลูลิม (2525 : 34-35) กล่าวว่าผู้นำมุสลิมที่มีความรู้ทางศาสนาบางครั้งเป็นผู้นำที่ชาวมุสลิมให้ความเชื่อถือและเป็นที่เคารพมากกว่าผู้นำในลักษณะอื่น ๆ

จึงสรุปได้ว่าตัวแปรการนับถือศาสนาอิสลามของผู้ปกครอง เป็นตัวแปรที่มีพื้นฐานกับการศึกษาต่อของนักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลามมาก เพราะเป็นสาเหตุให้นักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลามไม่เรียนต่อ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และหากจะเรียนต่อก็จะมุ่งเข้าเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มากกว่ามุ่งเข้าเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาล ซึ่งจะสอดคล้องกับการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการนับถือศาสนาของผู้ปกครองกับความคาดหวังต่อการศึกษาระดับสูงสุดของบุตรที่พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลามมีแนวโน้มคาดหวังให้บุตรได้รับการศึกษาชั้นสูงสุดระดับประถมศึกษาเป็นส่วนใหญ่

3. ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาของผู้ปกครองกับความคาดหวังต่อการศึกษาระดับสูงสุดของบุตร ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาของผู้ปกครองกับความคาดหวังให้บุตรได้รับการศึกษาระดับสูงสุดดังตารางที่ 51 พบว่า ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่ำจะมีความคาดหวังให้บุตรได้รับการศึกษาต่ำ และผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาสูง จะคาดหวังให้บุตรได้รับการศึกษาสูง เช่นเดียวกัน กล่าวคือ ผู้ปกครองที่มีการศึกษาระดับอาานอกเขียนได้ ส่วนใหญ่จะคาดหวังให้บุตรได้รับการศึกษาระดับประถมศึกษา และผู้ปกครองที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาจะมีความคาดหวังให้บุตรได้รับการศึกษาระดับสูงสุดระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา เพิ่มขึ้น ส่วนผู้ปกครองที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จะมีความคาดหวังให้บุตรได้รับการศึกษาระดับสูงสุดระดับอุดมศึกษามากที่สุด ซึ่งจากข้อมูลดังกล่าวสอดคล้องกับการวิจัยของบุคคลอื่น ๆ เช่น ประจักษ์ ชูน้อย ศึกษาพบว่า โอกาสการเข้าเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของนักเรียนในจังหวัดภาคใต้ บิคามารคาที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีโอกาสเข้าศึกษาต่อในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แตกต่างกัน (คณะกรรมการการศึกษาเอกชน 2525 : 155 - 156) และจากการศึกษาของ อุดม ภูประคิมรัฐ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จรุง พานิชฉลนไชย ในภาคเหนือ ก็พบเช่นเดียวกับ ประจักษ์ ชูน้อย

ขวัญใจ เลอจันทร์ (2514 : 72) ได้ศึกษาพบว่าระดับการศึกษาของบิดามีผลต่อการตัดสินใจส่งบุตรเข้าเรียนหนังสือ และจากการศึกษาของ ชูเพ็ญศรี วงศ์พุทธา (2513 : จ - ฉ) กับ นกคณ คู่มประวติ (2516 : 71) ก็พบว่า ระดับการศึกษาของบิดามารคามีอิทธิพลต่อการได้ศึกษาต่อของบุตรและความมุ่งหวังเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรมาก

สำหรับการศึกษาของชอทิพย์ ราศรีเกรียงไกร (2523 : 83-86) ก็พบว่า บิคามารคาที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าขึ้นไป ส่วนใหญ่มีแนวโน้มของความมุ่งหวังให้บุตรจบการศึกษาระดับปริญญาตรี หรือสูงกว่า มากกว่าความมุ่งหวังของกลุ่มบิดาที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

ส่วน Elder (1965: 85) ได้ศึกษาพบว่าระดับการศึกษาของบิดามารดา มีความสำคัญต่อการศึกษานอกระบบ คือ บิดามารดาที่ได้รับการศึกษาระดับสูง บุตรก็มักจะได้รับการศึกษาต่อในระดับสูง ซึ่ง Seweel และ Shah (1968: 208-209) ก็พบเช่นเดียวกันว่าระดับการศึกษาของบิดามารดา มีความสำคัญต่อการศึกษานอกระบบ คือ บิดามารดาที่มีระดับการศึกษาสูง บุตรมักจะได้รับการศึกษาสูง

โดยสรุปผลการศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาของผู้ปกครอง กับการศึกษาของบุตร หรือความมุ่งหวังต่อการศึกษานอกระบบ จากการวิจัยในประเทศไทยและต่างประเทศ พบเช่นเดียวกันคือระดับการศึกษาของผู้ปกครองเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการศึกษานอกระบบ หรือความมุ่งหวังต่อการศึกษานอกระบบมาก

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แนวทางแก้ไขปัญหาการศึกษาต่อของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ในการเสนอแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหาการศึกษาต่อของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้ตอบแบบสอบถามเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาการศึกษาต่อของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีประเด็นที่น่าสนใจมีดังนี้

1. การจัดสอนวิชาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยมุ่งให้นักเรียนที่จบการศึกษาสามารถออกไปประกอบอาชีพได้จริง ข้อเสนอแนะนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่านักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน มีความต้องการที่จะมีความรู้ด้านวิชาชีพ ดังตารางที่ 48, 49, 50 และ 51 ซึ่งปรากฏว่าความต้องการของนักเรียนที่จะได้รับการศึกษาชั้นสูงสุด รองลงมาจากความต้องการที่จะได้เรียนรู้ในระดับประถมศึกษา คือ การเรียนรู้ในระดับอาชีวศึกษา และความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการศึกษาชั้นสูงสุดของบุตร รองลงมาจากความคาดหวังที่จะได้เรียนรู้ระดับประถมศึกษา คือ การเรียนรู้ในระดับอาชีวศึกษาเช่นกัน ดังนั้นการจัดให้มีการสอนวิชาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะ สามารถประกอบอาชีพได้ โดยไม่ต้องเรียนต่อในระดับสูงขึ้นไปอีก จะเป็นสิ่งจูงใจให้นักเรียนเรียนต่อเพิ่มขึ้น ในการดำเนินการตามข้อเสนอแนะนี้ ผู้วิจัยเห็นว่ารัฐบาลจะต้องระดมสรรพกำลังต่าง ๆ ในท้องถิ่น เพื่อดำเนินการดังนี้

1.1 ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างสถานศึกษาของรัฐทุกสังกัดเพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว เช่น กรมสามัญศึกษา กรมอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา เป็นต้น กล่าวคือในการเรียนวิชาสามัญให้มีการเรียนการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา แต่การฝึกงานวิชาชีพต่าง ๆ ใช้สถานที่ศึกษาของกรมอาชีวศึกษา เช่น ศูนย์ฝึกวิชาชีพ วิทยาลัยเทคนิค โรงเรียนสารพัดช่าง วิทยาลัยเกษตรกรรม หรือสถานศึกษาของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา ที่ตั้งอยู่ในท้องถิ่นนั้น ๆ ซึ่งจะสามารถแก้ปัญหาบุคลากรในโรงเรียน

มัธยมศึกษาที่สอนด้านวิชาชีพไม่เพียงพอ หรือขาดความชำนาญงานได้โดยไม่
ต้องเพิ่มงบประมาณเป็นพิเศษแต่อย่างใด

1.2 ส่งเสริมความร่วมมือกันระหว่างภาครัฐบาลกับภาคเอกชน
ในการจัดการศึกษาด้านอาชีพ โดยจัดตั้งคณะกรรมการร่วมระหว่างรัฐกับเอกชน
ในระดับจังหวัดหรือเขตการศึกษา เพื่อทำหน้าที่ประสานงานและติดตามผลการ
ปฏิบัติงาน ในการปฏิบัติโรงเรียนมัธยมศึกษาจะต้องเป็นผู้สอนความรู้ด้านวิชาสามัญ
และความรู้ด้านทฤษฎีต่าง ๆ เกี่ยวกับอาชีพ แต่การฝึกภาคปฏิบัติให้สถานประกอบ
การของเอกชน ซึ่งคณะกรรมการจะเป็นผู้กำหนดขึ้นตามความเหมาะสม ในการ
ดำเนินการร่วมกันดังกล่าว รัฐจะต้องให้ความช่วยเหลือแก่ภาคเอกชนบ้างตาม
สมควร เช่น การช่วยเหลือโดยการลดภาษี และจ่ายค่าตอบแทนให้อัตราที่
เหมาะสม เป็นต้น

ผู้วิจัยคาดว่าหากรัฐบาลสามารถดำเนินการให้มีการสอนวิชาชีพโดย
มุ่งที่ความสามารถในการปฏิบัติของนักเรียน จะสามารถสนองตอบความต้องการ
ของนักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน โอกาสที่นักเรียนจะเรียนต่อในชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 1 ก็จะมีมากขึ้น

2. การสอนวิชาศาสนาอิสลาม ภาษามลายู และภาษาอาหรับในโรงเรียน
มัธยมศึกษา ขอเสนอแนะนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยเช่นเดียวกัน เพราะจากผลการ
วิจัย พบว่าผู้ปกครองนักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลามส่วนใหญ่จะมีความต้องการให้บุตร
ของตนเรียนรู้อาณาอิสลาม ดังตารางที่ 45 ข้อ 30 โดยจะนิยมให้บุตรเขา
เรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ดังผลการจากการศึกษาของสำนักงาน
ศึกษาธิการ เขตศึกษา 2 ที่พบว่าในปีการศึกษา 2524 นักเรียนที่นับถือศาสนา
อิสลามที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (เว้นจังหวัดสงขลา)
จำนวน 11,634 คน เขาเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 59.37
ในจำนวนนี้เขาเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม(ปอเนาะ) คิดเป็น
ร้อยละ 67.53 (รายงานผลการปฏิบัติงานและสถิติการศึกษา ของโรงเรียนเอกชน

สอนศาสนาอิสลามในเขตการศึกษา 2 : 60) ดังนั้นการจัดสอนวิชาศาสนาอิสลามในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาล จะสามารถจูงใจให้ผู้ปกครองนักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลามส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาลมากขึ้น แต่สิ่งที่ควรคำนึงเป็นอย่างมากในการดำเนินการตามข้อเสนอแนะคือ ครูที่สอนวิชาศาสนาอิสลามจะต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้แตกฉานในศาสนาอิสลามอย่างแท้จริงเป็นที่เคารพนับถือและไว้วางใจของผู้ปกครองนักเรียน เพราะผู้ปกครองนักเรียนจะให้บุตรเรียนวิชาศาสนาอิสลามจากผู้สอนศาสนาหรือโต๊ะครูที่ตนเองเลื่อมใสศรัทธา คังที อิมรอน มะลูลีน (2525 : 34) กล่าวว่า อิทธิพลของศาสนาอิสลามอย่างหนึ่งคือ การที่ผู้ที่มีความรู้ทางศาสนาจะได้รับการเคารพนับถือ และเชื่อดือศรัทธาอย่างจริงจังจากมุสลิมทุกคน ดังนั้นความคึกของเจ้าของนิกายต่าง ๆ จึงยังมีอิทธิพลต่อชาวมุสลิมอย่างมากจวบจนปัจจุบันนี้

จากผลการวิจัยนี้ พบว่าผู้ปกครองนักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลามต้องการให้บุตรของตนเรียนรู้หลักการของศาสนาอิสลามและสามารถปฏิบัติศาสนกิจได้ถูกต้องมากที่สุด ดังนั้นการที่ผู้ปกครองจะตัดสินใจให้บุตรของตนเองเรียนวิชาศาสนาจากผู้สอนศาสนาคนใดจะต้องเป็นที่มั่นใจว่าผู้สอนศาสนาคนนั้นมีความรู้ทางศาสนาอิสลามเป็นอย่างดี ในการบรรจุครูที่สอนศาสนาอิสลามในโรงเรียนมัธยมศึกษา จึงต้องคำนึงถึงข้อนี้ด้วย เพราะไม่เช่นนั้นแล้วก็จะไม่สามารถจูงใจให้นักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลามเข้าเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาลได้มากขึ้นตามที่คาดหวังไว้ เนื่องจากเหตุผลในการตัดสินใจของผู้ปกครอง นักเรียนที่จะให้บุตรเรียนวิชาศาสนาอิสลามจากใคร ขึ้นอยู่กับพื้นฐานของความเคารพ และเชื่อดือศรัทธา คังที อิมรอน มะลูลีนกล่าวไว้

3. การจัดทุนให้แก่นักเรียนที่ยากจน หรือให้เรียนโดยรัฐบาลเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายให้ทั้งหมด จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับรายได้ของผู้ปกครองนักเรียนพบว่า ผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่มีรายได้น้อย และเป็นสาเหตุสำคัญของผู้ปกครองที่ไม่ให้บุตรเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ดังนั้นแนวทางแก้ไขปัญหานี้ โดยการให้รัฐบาลจัดทุนแก่นักเรียนที่ยากจนและประสงค์จะเรียนต่อ จึงเป็นแนวทาง

แก้ไขปัญหาที่สามารถช่วยให้นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรียนต่อมากขึ้น

สำหรับข้อเสนอแนะที่ให้รัฐบาลรับผิดชอบในเรื่องค่าใช้จ่ายในการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ทั้งหมดนั้น เป็นแนวทางที่รัฐบาลปัจจุบันไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้ เนื่องจากงบประมาณในการบริหารประเทศมีจำกัด ในการดำเนินการดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นว่า รัฐบาลควรจัดสรรทุนให้เฉพาะนักเรียนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์เท่านั้น โดยรัฐบาลจะต้องกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกนักเรียนเพื่อรับการช่วยเหลือ และมีมาตรการตรวจสอบควบคุมที่รัดกุม ส่วนนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจในระดับที่จะรับผิดชอบเองได้จะต้องเสียค่าใช้จ่ายเองทั้งหมด เพื่อให้สอดคล้องกับที่สุรางค์ จันทวานิช (ม.ป.ป. : 120) กล่าวว่า การศึกษาระดับมัธยมศึกษามุ่งที่จะให้เด็กได้มีโอกาสเรียนฐานะทางสังคม

4. การจัดแนะแนวการศึกษาต่อให้แก่ นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน และประชาชนอย่างจริงจัง และเป็นระบบต่อเนื่องกัน จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ตัวแปรการแนะแนวการศึกษาต่อ มีความสัมพันธ์กับการศึกษาต่อของนักเรียนเช่นเดียวกัน แม้จะไม่ถึงระดับมากหรือมากที่สุดก็ตาม และผลจากการสัมภาษณ์นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน พบว่ามีนักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนที่รับการสัมภาษณ์จำนวนหนึ่งที่ยังไม่เคยได้รับการแนะแนวเกี่ยวกับเรื่องการศึกษาต่อ และบุคคลกลุ่มนี้ส่วนใหญ่ต้องการจะได้รับการแนะแนว การเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาโดยการจัดแนะแนวการศึกษาต่อให้แก่ นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียนและประชาชนทั่วไป อย่างเป็นระบบต่อเนื่อง อาจสามารถจูงใจให้นักเรียนที่เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรียนต่อมากขึ้นได้

โดยสรุปประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับแนวทางแก้ไขปัญหาการศึกษาต่อของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่นำมาอภิปรายนั้น ผู้วิจัยคาดว่าแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวสามารถนำไปปฏิบัติได้ภายใต้เงื่อนไขของการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการแก้ปัญหการศึกษาต่อของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ในจังหวัดชายแดนภาคใต้

จากการศึกษาตัวแปรที่สัมพันธ์กับการศึกษาต่อของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานที่รับผิดชอบ

ในการจัดการศึกษา ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ดังนี้

หน่วยงานระดับนโยบาย

หน่วยงานระดับนโยบายควรกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ดังนี้

1. สอนวิชาศาสนาอิสลามในโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อให้นักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีโอกาสเรียนรู้อาณาวิทยาอิสลาม และทอสนองความคองการของชุมชนอิสลามที่คองการใหญ่ครทลานของคนไคเรียนรูหลักการของศาสนาอิสลาม
2. จัดตั้งสถานศึกษาของรัฐ ที่ทำหน้าที่สอนวิชาสามัญและศาสนาอิสลามให้แก่เยาวชนมุสลิม เช่นเดียวกับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม (ปอเนาะ) เพราะจากการศึกษาพบว่า การจัดสอนวิชาศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ อยู่ในความรับผิดชอบของเอกชนทั้งหมด ทำให้การควบคุมดูแลและการกำหนดแนวทางการเรียนการสอนไม่สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล
3. ส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่นับถือศาสนาอิสลามให้มีความรู้ทางศาสนาอิสลามเป็นอย่างดี เพื่อให้เป็นที่เชื่อถือของผูปกครองนักเรียน เพราะจากการศึกษา พบว่า ผูปกครองนักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลาม ส่วนมากจะนิยมยกย่องและให้ความเคารพนับถือ ผู้ที่มีความรู้ทางด้านศาสนาอิสลาม จะเป็นผลทำให้ผูปกครองนักเรียน นิยมส่งบุตรเขารเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาต่อไป
4. จัดทุนให้แก่เด็กเรียนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ เพื่อสนับสนุนให้นักเรียนเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษา เพราะจากผลการวิจัยพบว่า สาเหตุสำคัญที่นักเรียนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่เรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ส่วนใหญ่เนื่องมาจากปัญหาการขาดแคลนทุนทรัพย์
5. ปรับปรุงการสอนวิชาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มุ่งให้นักเรียนที่จบการศึกษา มีความรู้และทักษะ สามารถประกอบอาชีพได้โดยไม่ต้องเรียนในระดับสูงต่อไปอีก เพราะผลการวิจัยยืนยันว่านักเรียนและผูปกครองนักเรียนมีความต้องการจะให้มีความรู้ด้านวิชาชีพในระดับสูง

6. รณรงค์ให้นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน เห็นความสำคัญของการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพราะจากการวิจัยพบว่านักเรียนในจังหวัดชายแดนภาคใต้และผู้ปกครองนักเรียน จำนวนมากที่ไม่เรียนต่อและไม่ให้บุตรเรียนต่อ เนื่องจากไม่เห็นความสำคัญของการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

7. รัฐบาลควรทบทวนนโยบายการจัดตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบล เพื่อให้อยู่ใกล้บ้านนักเรียนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพราะจากผลการวิจัยพบว่านักเรียนส่วนใหญ่ที่ไม่เรียนต่อมีบ้านพักห่างจากโรงเรียนมัธยมศึกษาต่ำกว่า 10 กิโลเมตร และนักเรียนกับผู้ปกครองเห็นว่าตัวแปรการคมนาคมระหว่างบ้านกับโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับการศึกษาต่อระดับน้อย

หน่วยงานระดับปฏิบัติ

1. จัดตั้งคณะกรรมการระดับจังหวัดและระดับอำเภอเพื่อทำหน้าที่ระดมทุน จัดตั้งเป็นกองทุนช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ทั้งในระดับจังหวัดและระดับอำเภอ
2. อำเภอและโรงเรียนควรประชาสัมพันธ์ให้นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน และประชาชนทั่วไปใหม่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการศึกษา การจัดโปรแกรมการเรียนการสอนภายในโรงเรียน โดยกระทำอย่างต่อเนื่อง
3. กรมสามัญศึกษา ควรปรับปรุงการเรียนการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา ให้มีคุณภาพทั้งด้านวิชาสามัญ และวิชาชีพ เพื่อสร้างความเชื่อถือแก่ผู้ปกครอง ให้นักเรียนส่งบุตรเข้าเรียนมากขึ้น
4. โรงเรียนมัธยมศึกษา ควรทำหน้าที่เป็นหน่วยงานที่ช่วยประสานกับองค์การเอกชน และสถาบันครอบครัวที่พร้อมจะช่วยเหลือนักเรียนที่อยู่ห่างไกลจากโรงเรียนมัธยมศึกษาในเรื่องที่พักอาศัย โดยนักเรียนที่รับบริการจะเป็นผู้จ่ายค่าใช้จ่ายเอง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาต่อของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในการวิจัยต่อไปนั้น ควรพิจารณาศึกษาในขอบข่ายต่อไปนี้

1. ศึกษาตัวแปรที่สัมพันธ์กับการศึกษาต่อของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในส่วนอื่นของประเทศ เช่น อ่างเภอ จังหวัด เขตการศึกษา หรือภาคภูมิศาสตร์
2. ศึกษาตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการศึกษาต่อของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากประชากรกลุ่มอื่น เช่น นักเรียนที่กำลังเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หรือนักเรียนที่กำลังเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
3. ศึกษาสาเหตุของตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการศึกษาต่อ ของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เฉพาะตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการศึกษาต่อมากที่สุด
4. ศึกษาตัวแปรที่สัมพันธ์กับการศึกษาต่อของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิควิจัยเชิงคุณภาพเพื่อจะได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ในแนวคิด และอาจใช้เครื่องมือหลายชนิดและเทคนิควิจัยหลาย ๆ วิธี เพื่อเลือกตัวแปรที่เด่นชัด
5. ศึกษาตัวแปรที่สัมพันธ์กับการศึกษาต่อของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้สถิติวิเคราะห์ที่สูงขึ้นเช่น การวิเคราะห์องค์ประกอบ (factor analysis) สมการพหุคูณถดถอย (Multiple Regression) เป็นต้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย